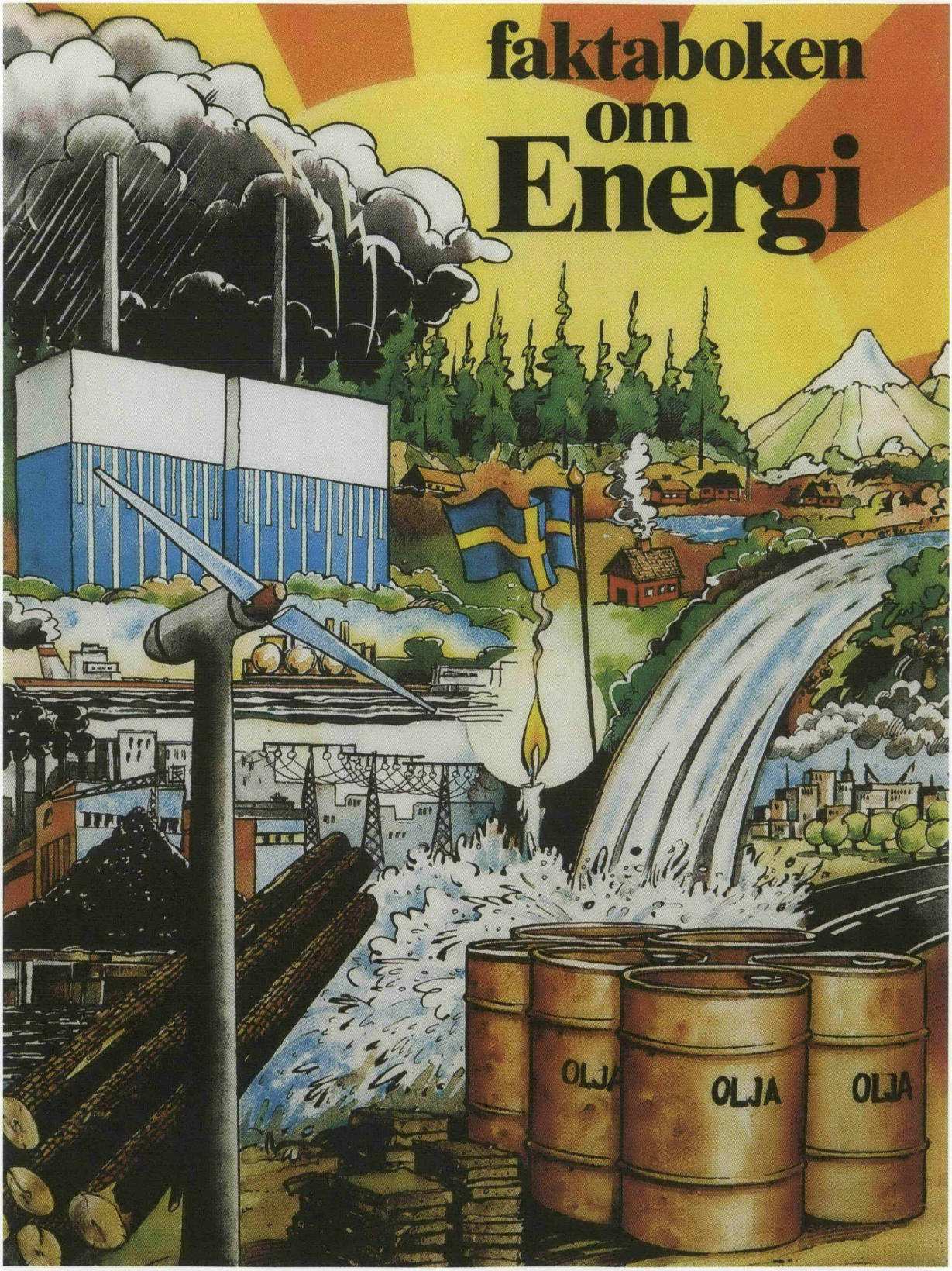

faktaboken
om
Energi
OLJA
OLJA
OLJA

Demokratins triumf eller fiasko? Folkomröstningen om kärnkraft i retroperspektiv

Maja Fjæstad

INTERPELLATIONSDEBATT I RIKSDAGEN den 12 februari 2008. Temat är kärnkraftsutbyggnad. Näringsministern förklarar att inga kärnkraftverk ska byggas eller läggas ned under mandatperioden. Oppositionen vill ha tydligare besked. Argumentationen kring utbyggnad eller avveckling handlar om klimatfrågan, om ekonomisk konkurrenskraft och om tillförsel av förnybar el. Ingen nämner överhuvudtaget den nu 28 år gamla folkomröstningen förrän folkpartisten Gunnar Andrén äntrar talarstolen:

"Herr talman! Tycker jag exakt likadant som jag gjorde den 23 mars 1980? Nej, det gör jag inte. Jag tycker inte exakt likadant i alla frågor. Det var då som vi hade kärnkraftsomröstningen. Det har kommit in många nya dimensioner, framför allt klimatfrågan. Det har gjort att jag har förändrat min position helt enkelt."

Är folkomröstningen om kärnkraft helt enkelt politiskt överspelad? Och vad innebar den egentligen?

Själv var jag tre år gammal den 23 mars 1980. Jag har inga som helst egna minnen från den. Däremot har jag levt med myten om kärnkraftsomröstningen

< *faktaboken om Energi* gavs ut inför folkomröstningen 1980 av Utbildningsproduktion AB i Malmö. Bokens 128 sidor syftade enligt förordet till att "bredda läsarens *fakta-underlag* inför det personliga ställningstagandet". Foto Truls Nord/Tekniska museet.

på det sätt den diskuterats vid middagar, i klassrum och i medierna under hela min livstid. Fanns det verkligen tre röstningsalternativ, "ja", "nej" och "nja"? Och röstade man om att kärnkraften skulle vara avvecklad till 2010? Hur kunde man göra det, vi som är vuxna nu kring år 2010 fick ju inte ens vara med och rösta, var inte det odemokratiskt...? En annan aspekt, som flitigt framfördes under min civilingenjörsutbildning, var hur man överhuvudtaget kunde ha en folkomröstning i en sådan komplicerad fråga. Vad det ändå inte experterna som bäst visste vilken teknik man skulle ha?

För att förstå vad omröstningen 1980 egentligen handlade om måste vi bege oss en bit tillbaka i tiden. Kärnkraftsmotståndet som tog fart i mitten och slutet av 1970-talet var inte särskilt gammalt. Under 1950-talet, kärnenergins gyllene årtionde, hade få, om ens några, kritiska röster mot den nya energiformen höjts. Istället präglades tiden av en ohöljd optimism kring atomdrivna båtar, bilar och flygplan, såväl som om möjligheterna med bestrålad mat – visioner som idag ofta ter sig lätt absurda. De första farhågorna om kärnkraftssäkerhet lyftes av arbetarskyddsskäl, i fackförbundens tidningar, under 1950-talets andra hälft.[1] Under 1960-talet, då kärnkraftverk i industriell skala började planeras och byggas, började kritik om utformningen av kärnkraftsprogrammet förekomma i medierna – omfattning, statlig styrning, kostnader och typval av reaktorer var frågor som dryftades. Kärnkraftens vara eller inte vara var däremot fortfarande ett ytterst sparsamt förekommande tema.

Men det riktigt stora ifrågasättandet av kärnkraften kom inte förrän när miljörörelsen växte sig starkare. År 1962 kom Rachel Carsons bok *Tyst vår*, där hon varnade för en vår utan fåglar om miljöförstörelsen fick fortgå. Boken ses ofta som den globala miljörörelsens egentliga avstamp.

Med miljörörelsen kom också en kritik av kärnkraften och dess följder. Kritik kom också från tyngsta vetenskapliga håll. Hannes Alfvén (som fick Nobelpriset i fysik 1970) skrev i augusti 1970 ett öppet brev till statsrådet och chefen för industridepartementet om atomenergiprogrammet där han menade att världens energi kunde täckas av fossila bränslen tills dess fusionsenergin slog igenom, vilket den väntades göra inom en snar framtid. Alfvén, som kom att få stort inflytande på den svenska anti-kärnkraftsrörelsen, framhöll i brevet problemen med spridning av fissila material, miljöfaror och kärnkraftens olycksrisker.[2]

År 1972 var enligt flera bedömare ett brytningsår i svensk atomenergipolitik, då den gröna dimensionen blev en politisk kraft att räkna med i Sverige – en partipolitisk fråga, från att tidigare ha setts som en teknisk fråga.[3] Statsvetaren Per Lindquist menar att det ekologiska synsättet, som ifrågasatte kärnkraften och tillväxtparadigmet, slog igenom detta år.[4] Dessutom lades fem resurs- och energipolitiska motioner, samt en proposition om kärnbränsleförsörjningen.[5] Man kan resonera kring många orsaker till att miljöfrågorna detta år fick genomslag i Sverige. Dels hade, som nämnts, den internationella miljörörelsen tagit avstamp. I Sverige hade också en häftig debatt om vattenkraftsutbyggnad förts, och även försurningen stod på den dagspolitiska agendan. År 1972 hölls också i Stockholm den första FN-konferensen om miljöfrågor, på socialdemokraternas initiativ. I samband med, om än inte på, denna konferens gick Hannes Alfvén återigen ut och varnade för de risker som kunde finnas med kärnkraft och kärnavfall.

Centerpartisten Birgitta Hambraeus ifrågasatte i en interpellation i oktober 1972 kärnkraftens moraliska berättigande, i en debatt som kom att handla om hur behovet av energi skulle kunna vägas mot osäkerheten kring kärnavfallshanteringen.[6] Interpellationen utgjorde någon av ett startskott för den moraliska kritiken av kärnkraften – vilket ansvar hade denna generation för de problem som lämpades över på barn och barnbarn? Hambraeus var också drivande i att införliva kärnkraftsmotståndet i centerrörelsen. År 1973 introducerade hon Alfvén för Torbjörn Fälldin, ett möte som gjorde stort intryck på den senare och som ledde till att Alfvén talade på centerstämman 1973.[7] År 1974 presenterade centerpartiet ett miljöprogram där man menade att om inte riskerna med kärnkraften kunde bemästras måste samhället förbjuda denna energiform.[8]

Debatten om kärnkraftens säkerhet rasade vidare, och även frågan om det radioaktiva avfallet började tilldra sig uppmärksamhet. Kärnavfallet sågs länge i huvudsak som en resurs för framtidens bridreaktorer – men nu började det även beskrivas som ett problem. Delvis bottnade denna omsvängning rimligen i att frågan fått aktualitet i och med att kärnkraftverk var i bruk i Sverige – vad skulle man göra med dessas restprodukter?

Den intensiva kärnkraftsdebatten, och en socialdemokratisk regering som trots denna tänkte sig ett relativt omfattande utbyggnadsprogram, gjorde kärn-

kraftsfrågan till en het valfråga i valrörelsen 1976. Inte minst frågan om avfallshanteringen dominerade debatten. Krav på folkomröstning började resas. Centern förklarade att de i eventuell regeringsställning inte skulle tillåta att några fler kärnkraftsreaktorer startades utöver de fem som redan var igångsatta. Detta får anses som starkt bidragande till att centerpartiet vann valet. Socialdemokraterna förlorade regeringsmakten för första gången på 44 år. Resultatet blev en borgerlig trepartiregering där centern fick de två nyckelposterna statsminister (Fälldin) och energiminister (Olof Johansson).

När segerruset lagt sig hos de borgerliga partierna stod det klart att situationen inte var helt enkel. Mycket tydde på att centerns kärnkraftsmotstånd varit det som förmått bryta den socialdemokratiska hegemonin, men folkpartiet och moderaterna var fortfarande kärnkraftsvänliga partier. Regeringen skulle hållas samman till varje pris – men hur skulle så grundläggande meningsskiljaktigheter sammanjämkas?

Vid årsskiftet 1976/77 försökte den borgerliga samlingsregeringen hantera sina interna åsiktsskillnader om kärnkraftsutbyggnaden genom en proposition om den så kallade "villkorslagen". Lagen innebar att frågor om hanteringen av använt kärnbränsle och högaktivt avfall skulle vara lösta innan en ny reaktor fick tas i bruk. Propositionen om villkorslagen antogs av riksdagen och trädde i kraft i maj månad 1977.[9]

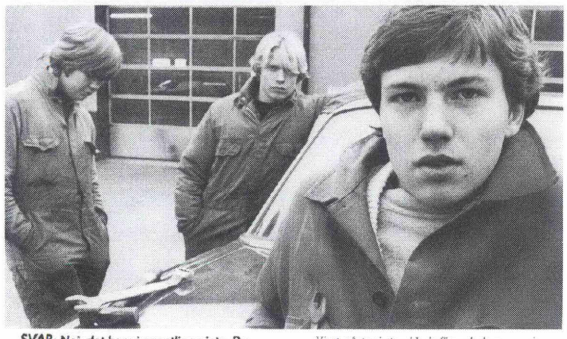
Villkorslagen försatte regeringen i en något tveeggad situation. Moderaterna och folkpartiet betraktade lagen som ett sätt att öka betoningen på säkerhet i en fortsatt kärnkraftsutveckling, medan centerpartiet i valrörelsen lovat en marsch ut ur kärnkraftsamhället. Samtidigt innebar den en radikal maktförskjutning – från att kärnkraften varit en central valfråga reducerades den nu till ett avgörande om definitioner. Villkorslagen innebar att kärnkraftsfrågan hamnade i händerna på tekniker och experter som skulle ge utlåtanden om huruvida det gick att garantera en säker avfallshantering eller inte.[10] Istället för valrörelsens ideologiska kritik kom kärnkraftsfrågan att handla om parametrar för kapslingsmaterial och bergrums hållfasthet. Centerns väljare rasade och pratade om svek, och Fälldin fick gång på gång klargöra sin ståndpunkt i medierna.

> Inför folkomröstningen 1980. Exempel på olika informationsmaterial med olika budskap, nu i Tekniska museets arkiv. Foto Truls Nord, Anna Gerdén/Tekniska museet.

VÅGA FRÅGA!!

Har vi råd att satsa på alternativa energikällor om vi avvecklar kärnkraften?

***SVAR:** Nej, det har vi egentligen inte. De nya energikällorna, som alla knyter stora förhoppningar till, kräver stora investeringar i ny teknik. Skall vi ha råd med detta krävs den billiga elkraften från våra vattenkraftverk och kärnkraftverk. De alternativa energikällorna kommer inte att få någon större betydelse för vår energiförsörjning under detta århundrade.*

Den levnadsstandard, som alla slår vakt om, är baserad på Sveriges industriproduktion. En produktion som kräver tillgång till billig elkraft. Det är vår enda möjlighet för att löftena till pensionärerna och barnfamiljerna ska kunna hållas.

Avvecklar vi kärnkraften blir Sverige ett fattigare land. Men inte nog med det. Vår handlingsfrihet kommer att vara starkt hotad genom vårt oljeberoende. Noltillväxt är heller inget att sträva efter. Vi har sett exempel på noltillväxt under 70-talet, med arbetslöshet och sjunkande levnadsstandard för många. Vem vill ha det så?

Visst måste vi utveckla de förnyelsebara energikällorna, som sol, vind, havsvågor, jordvärme m.m. Men det tar tid och kräver också enorma investeringar som vi inte klarar utan tillgången till billig energi.

FRÅGA FAKTABANKEN

Det är viktigt att veta och inte bara tro. På Faktabanken finns det experter som har till uppgift att samla in och förmedla fakta och synpunkter som rör energifrågor. Från Faktabanken kan ni också få informationsmaterial. Faktabanken står tillgänglig för alla. Adressen är Riddargatan 10, 114 35 Stockholm. Tel 08-23 77 50. Utställning och besöksadress är Birger Jarlsgatan 6B. Öppet vardagar 8.30–20.00, lördagar 9.00–14.00. I Göteborg är adressen Södra Hamngatan 25, 411 14 Göteborg. Tel 031-139040, 139043.

NÄRINGSLIVETS ENERGIINFORMATION

Snart stod det emellertid klart att villkorslagen på sin höjd skjutit upp problemen. Regeringen stod inför en situation där Ringhals 3 och Forsmark 1 skulle laddas, och lagen skulle provas. Vad var en helt säker lösning på kärnkraftsavfallet? Och vem bestämde vad som var säkert?

I december 1977 presenterade kärnkraftsindustrin sin lösning på avfallsproblemet för regeringen, utredningen KBS-1. Regeringen reagerade ånyo med en kompromiss: KBS hade visat att många problem var lösta, men frågan huruvida Sverige hade geografiska områden som passade för slutförvar hänsköts till Statens kärnkraftsinspektion, SKI.[11] Men vad som skulle betraktas som att villkorslagens premisser var uppfyllda förblev en konfliktyta inom regeringen. Moderaterna gick ut och deklarerade att det till 99 procent var klart att reaktorerna skulle kunna laddas – något som naturligtvis var problematiskt för centerpartiet. Situationen blev ohållbar för regeringens kärnkraftsmotståndare, och Fälldin lämnade den 5 oktober 1978 in sin avskedsansökan som statsminister. Den borgerliga regeringen sprack. I stället tillsattes en folkpartistisk minoritetsregering under ledning av Ola Ullsten med Carl Tham som energiminister.[12]

Den nya minoritetsregeringen fick arbeta vidare med energifrågorna. Det energipolitiska programmet som hade avsetts vara klart hösten 1978 försenades på grund av regeringskrisen och lades istället fram i mars 1979 av regeringen Ullsten. Propositionen stöddes i riksdagen av socialdemokraterna och moderaterna och innehöll ett förslag om tolv reaktorer. SKI godkände laddningen av de nya reaktorerna den 27 mars 1979, och den folkpartistiska regeringen uttalade sin avsikt att följa SKIs beslut.

Men som en ödets ironi kom situationen att ändras radikalt bara några timmar efter beslutet. Den 28 mars 1979 inträffade en olycka i kärnkraftverket vid Three Mile Island i Harrisburg, USA. Ett flertal tekniska fel i kombination med feltolkningar från personalen ledde till partiell härdsmälta och en totalförstörd reaktor. Även om radioaktiva utsläpp och personskador på grund av olyckan var begränsade fick den enormt genomslag i den allmänna opinionen världen över – olyckan visade med skrämmande tydlighet att kärnkraftverken inte var ofelbara. Detta fick återverkningar även i Sverige. Det socialdemokratiska partiet, som länge varit ett av riksdagens mer kärnkraftsvänliga, fick anledning till självrannsakan. Partiet, som tidigare varit emot en folkomröstning i kärnkraftsfrågan, bytte

åsikt, och anslöt sig till centerpartiet och vänsterpartiets krav på omröstning. Även folkpartiet och moderaterna vände i frågan under den intensiva debatten efter olyckan. Det beslutades att en folkomröstning skulle hållas den 23 mars 1980.

Harrisburgolyckan förändrade också kärnkraftsdebattens fokus, från att i många år har handlat om tekniska lösningar kring avfallshantering till att plötsligt sätta fokus på kärnkraftens säkerhetsfrågor. Stora moraliska frågor om risktagande och ansvar i framtidens samhälle betonades alltmer i debatten.[13] Den politiska situationen kring kärnkraften, och i synnerhet beslutet om att lösa frågan i en folkomröstning, ledde till livliga opinionsyttringar från både kärnkraftsförespråkare och -motståndare, ofta med ett ideologiskt angreppssätt.[14] Vilka risker hade vi rätt att utsätta människor och djur för? Och, i motsats, innebar ett samhälle utan kärnkraft att vi skulle behöva ge upp vår moderna, men energislukande, livsstil?

Folkomröstningen fick tre olika alternativ. Förslag 1 och 2, som hade stöd av moderaterna respektive folkpartiet och socialdemokraterna, innebar ett program med tolv reaktorer som sedan skulle avvecklas. Linje 3, stödd av vänsterpartiet kommunisterna och centerpartiet, ville stoppa utbyggnaden och avveckla de sex befintliga reaktorerna inom tio år. Skillnaden mellan linje 1 och 2 var att den senare innehöll tillägg om bland annat energihushållning, statligt ägande av kärnkraftverk och avståndstagande från upparbetning.[15]

Vi kan konstatera ett antal saker. Alla alternativen presenterades alltså som avvecklingsalternativ: inget erbjöd en långsiktig fortsättning på kärnkraften. Alternativ 1 var alltså inget egentligt ja till kärnkraft – inte enligt formuleringen på valsedeln i alla fall, även om det var mer positivt i debatten inför omröstningen.[16] Men å andra sidan var heller inte alternativ 3 ett renodlat nej-alternativ – inte heller detta röstalternativ krävde ett omedelbart avvecklande av kärnkraften. Linje 2 hade alltså en i det närmaste identisk text som linje 1, men med några modifieringar på baksidan om ägandeformer med mera – ett "nja-alternativ" kan man alltså knappast kalla det, inte mer än vad linje 1 var det i alla fall.

Rösträkningen blev en nagelbitare. Omröstningen slutade med 18,9 procent för linje 1, 39,1 procent för linje 2 och 38,7 procent för linje 3. Linje 2 var det alternativ som fick flest röster i folkomröstningen, men resultatet är för den

FOLKOMRÖSTNING I KÄRNKRAFTSFRÅGAN

I Sverige finns nu sex kärnkraftsreaktorer i drift. Ytterligare fyra reaktorer är färdiga och två är under arbete.

Riksdagen har beslutat att en folkomröstning om kärnkraftens roll i den framtida energiförsörjningen skall hållas den 23 mars 1980. Omröstningen gäller tre olika förslag.

JAG RÖSTAR FÖR FÖRSLAG NR 1

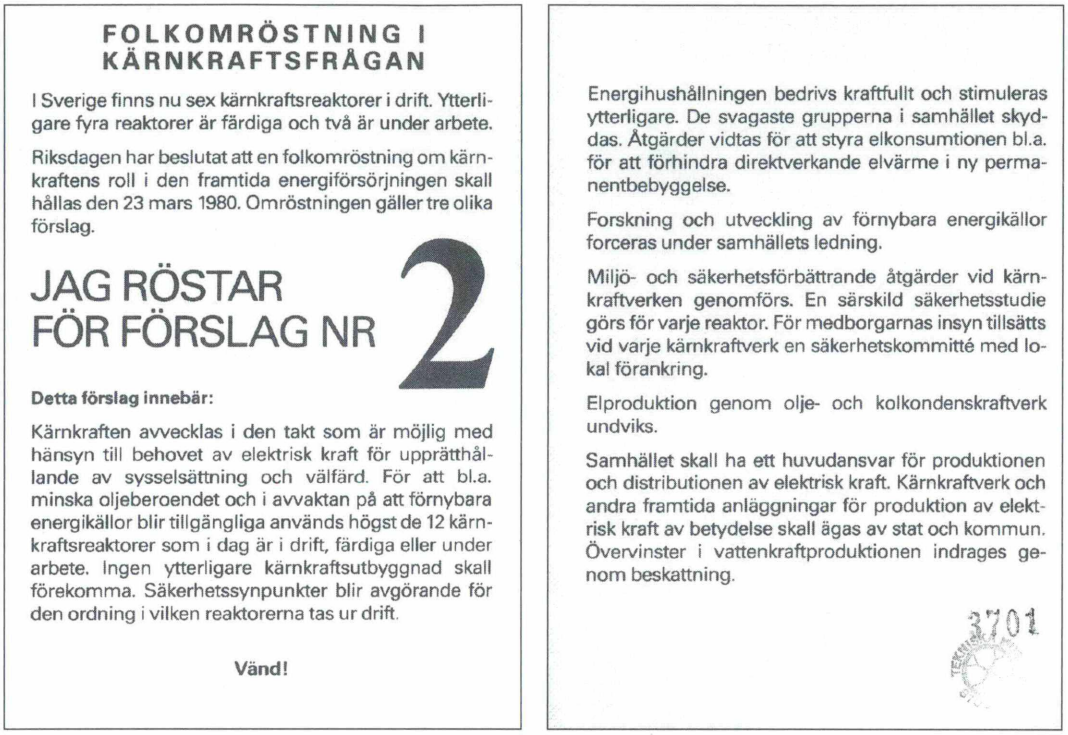
Detta förslag innebär:

Kärnkraften avvecklas i den takt som är möjlig med hänsyn till behovet av elektrisk kraft för upprätthållande av sysselsättning och välfärd. För att bl.a. minska oljeberoendet och i avvaktan på att förnybara energikällor blir tillgängliga används högst de 12 kärnkraftsreaktorer som i dag är i drift, färdiga eller under arbete. Ingen ytterligare kärnkraftsutbyggnad skall förekomma. Säkerhetssynpunkter blir avgörande för den ordning i vilken reaktorerna tas ur drift.

> Valsedel för linje 1 och 2 med baksidan för linje 2. Foto Anna Gerdén/Tekniska museet.

skull inte helt lättolkat. Om man betraktar linje 2 som ett avvecklingsalternativ, något dess företrädare var angelägna att framställa det som, får man se det som att avveckling av kärnkraften fått ett starkt stöd med de sammanlagda rösterna från linje 2 och 3. Samtidigt hade ett program med tolv reaktorer, som ju föreslogs av linje 1 och 2, fått majoriteten av rösterna – något som då innebar ett av världens mest ambitiösa kärnkraftsprogram. Så även om frågan avgjorts på ett sätt som kanske kan anses som det mest demokratiska, i en folkomröstning, var det inte helt självklart hur folkviljan skulle tolkas eller omsättas i praktisk politik.

Riksdagen beslutade efter omröstningen att kärnkraften skulle var avvecklad till 2010, ett årtal baserat på reaktorernas förväntade livslängd. Årtalet 2010 var alltså inte formulerat i själva omröstningen utan av riksdagen när den skulle tolka omröstningens resultat. Året 2010 har också modifierats av senare riksdagar.

FOLKOMRÖSTNING I KÄRNKRAFTSFRÅGAN

I Sverige finns nu sex kärnkraftsreaktorer i drift. Ytterligare fyra reaktorer är färdiga och två är under arbete.

Riksdagen har beslutat att en folkomröstning om kärnkraftens roll i den framtida energiförsörjningen skall hållas den 23 mars 1980. Omröstningen gäller tre olika förslag.

JAG RÖSTAR FÖR FÖRSLAG NR 2

Detta förslag innebär:

Kärnkraften avvecklas i den takt som är möjlig med hänsyn till behovet av elektrisk kraft för upprätthållande av sysselsättning och välfärd. För att bl.a. minska oljeberoendet och i avvaktan på att förnybara energikällor blir tillgängliga används högst de 12 kärnkraftsreaktorer som i dag är i drift, färdiga eller under arbete. Ingen ytterligare kärnkraftsutbyggnad skall förekomma. Säkerhetssynpunkter blir avgörande för den ordning i vilken reaktorerna tas ur drift.

Vänd!

Energihushållningen bedrivs kraftfullt och stimuleras ytterligare. De svagaste grupperna i samhället skyddas. Åtgärder vidtas för att styra elkonsumtionen bl.a. för att förhindra direktverkande elvärme i ny permanentbebyggelse.

Forskning och utveckling av förnybara energikällor forceras under samhällets ledning.

Miljö- och säkerhetsförbättrande åtgärder vid kärnkraftverken genomförs. En särskild säkerhetsstudie görs för varje reaktor. För medborgarnas insyn tillsätts vid varje kärnkraftverk en säkerhetskommitté med lokal förankring.

Elproduktion genom olje- och kolkondenskraftverk undviks.

Samhället skall ha ett huvudansvar för produktionen och distributionen av elektrisk kraft. Kärnkraftverk och andra framtida anläggningar för produktion av elektrisk kraft av betydelse skall ägas av stat och kommun. Övervinster i vattenkraftproduktionen indrages genom beskattning.

3701

Som en röd tråd genom berättelsen löper frågan om vem som ska bestämma i den visserligen tekniskt komplicerade, men också mycket samhälleligt relevanta, frågan om hur energiförsörjningen ska se ut i framtiden och om kärnkraften är farlig eller oumbärlig. Frågan pendlar mellan demokratiska initiativ och expertinflytande: från ett riksdagsval präglat av kärnkraftsfrågan 1976, till villkorslagen och ett avgörande av SKIs experter, till en folkomröstning. Inte heller efter folkomröstningen vilade avgörandet helt i folkets händer: frågan om de befintliga kärnkraftverkens livslängd blev en teknisk fråga, för den delen en frågeställning som fortfarande är aktuell.

En fråga vi fortfarande inte besvarat är om kärnkraftsomröstningen idag spelat ut sin politiska roll. Och var ligger egentligen beslutsfattandet i frågan idag? Jag ringer Bengt Falemo, kanslichef för centerpartiet.

– Det är klart att världen har förändrats efter kärnkraftsomröstningen. Det är nog tveksamt om man alls skulle folkomrösta om en sådan fråga idag. Med den

avreglerade energimarknaden är det naturligt att låta marknaden avgöra i vilken takt olika energialternativ ska fasas ut, snarare än att låta politiker besluta i frågan. Politikerna kan istället utveckla alternativen, säger han.

Så kanske finns det idag en tredje part, marknaden, som förutom maktspänningen mellan politiker och experter deltar i avgörandet om energiframtid.

Men hur är det då med folkomröstningen, är den ett utagerat kapitel?

– Nej, säger Bengt Falemo, inte i den betydelsen att många av oss som är aktiva i politiken idag på något sätt deltog i folkomröstningen. Men det är klart att vi har med oss det som hände 1980 som ett historiskt arv.

Valsedel för linje 3 med baksida. Foto Anna Gerdén/Tekniska museet.

FOLKOMRÖSTNING I KÄRNKRAFTSFRÅGAN

I Sverige finns nu sex kärnkraftsreaktorer i drift. Ytterligare fyra reaktorer är färdiga och två är under arbete.

Riksdagen har beslutat att en folkomröstning om kärnkraftens roll i den framtida energiförsörjningen skall hållas den 23 mars 1980. Omröstningen gäller tre olika förslag.

JAG RÖSTAR FÖR FÖRSLAG NR **3**

Detta förslag innebär:

NEJ till fortsatt utbyggnad av kärnkraften.

Avveckling av nuvarande sex reaktorer i drift inom högst tio år. En hushållningsplan för minskat oljeberoende genomförs på grundval av
– fortsatt och intensifierad energibesparing
– kraftigt ökad satsning på förnybara energikällor.

Reaktorerna i drift underkastas skärpta säkerhetskrav. Icke laddade reaktorer tas aldrig i drift.

Uranbrytning tillåts inte i vårt land.

Vänd!

Om pågående eller kommande säkerhetsanalyser så kräver, innebär detta förslag självfallet att omedelbar avstängning skall ske.

Arbetet mot kärnvapenspridning och atomvapen skall intensifieras. Ingen upparbetning tillåts och export av reaktorer och reaktorteknologi upphör.

Sysselsättningen ökas genom alternativ energiproduktion, effektivare energihushållning samt ökad förädling av råvaror.

TEKNISKA MUSEET STOCKHOLM
3701

NOTER

1 Anshelm, Jonas, *Mellan frälsning och domedag. Om kärnkraftens politiska idéhistoria i Sverige 1945–1999* (Eslöv, 2000), s 46.
2 Hannes Alfvén i öppet brev beträffande det svenska atomenergiprogrammet 27 augusti 1970. SKI:s arkiv, Dfa:s korrespondens 1970 E1:9.
3 Exempelvis Schagerholm, Annki, *För het att hantera. Kärnkraftsfrågan i svensk politik 1945–1980* (Göteborg, 1993), s 5.
4 Lindquist, Per, *Det klyvbara ämnet. Diskursiva ordningar i svensk kärnkraftspolitik 1972–1980* (Lund, 1997), s 12.
5 Lindquist, Per, *Det klyvbara ämnet. Diskursiva ordningar i svensk kärnkraftspolitik 1972–1980* (Lund, 1997), s 117 och 123.
6 Riksdagstryck 1972:A11 Interpellation 188, Riksdagsdebatt nr 102, s 72–73.
7 Lindquist, Per, *Det klyvbara ämnet. Diskursiva ordningar i svensk kärnkraftspolitik 1972–1980* (Lund, 1997), s 108.
8 Lindquist, Per, *Det klyvbara ämnet. Diskursiva ordningar i svensk kärnkraftspolitik 1972–1980* (Lund, 1997), s 114.
9 Proposition 1976/77:53. NU 1976/77:23. Genom Lindquist, Per, *Det klyvbara ämnet. Diskursiva ordningar i svensk kärnkraftspolitik 1972–1980* (Lund, 1997), s 176.
10 Anshelm, Jonas, *Mellan frälsning och domedag. Om kärnkraftens politiska idéhistoria i Sverige 1945–1999* (Eslöv, 2000), s 197.
11 Anshelm, Jonas, *Från energiresurs till kvittblivningsproblem. Frågan om kärnavfallets hantering i det offentliga samtalet i Sverige, 1950–2002.* SKB-rapport R-06-113 (Stockholm, 2006), s 60.
12 Detta skeende finns beskrivet i större fullständighet i flera verk, varav kan nämnas Lindquist, Per, *Det klyvbara ämnet. Diskursiva ordningar i svensk kärnkraftspolitik 1972–1980* (Lund, 1997), Evert Vedung, *Kärnkraften och regeringen Fälldins fall* (Stockholm, 1979) och Sven-Erik Larsson, *Regera i koalition* (Stockholm, 1986).
13 Anshelm, Jonas, *Mellan frälsning och domedag. Om kärnkraftens politiska idéhistoria i Sverige 1945–1999* (Eslöv, 2000), s 251 resp 263.
14 Anshelm, Jonas, *Mellan frälsning och domedag. Om kärnkraftens politiska idéhistoria i Sverige 1945–1999* (Eslöv, 2000), s 265.
15 Lindquist, Per, *Det klyvbara ämnet. Diskursiva ordningar i svensk kärnkraftspolitik 1972–1980* (Lund, 1997), 254f.
16 Anshelm, Jonas, *Mellan frälsning och domedag. Om kärnkraftens politiska idéhistoria i Sverige 1945–1999* (Eslöv, 2000), s 277.